

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	การดำรงอยู่ของเหล้าพื้นบ้านในตำบลป่าแะ อำเภอบ้านลาด จังหวัดเชียงราย
ชื่อผู้เขียน	เดชาวุฒิ เชื้อนรอบ
หลักสูตร	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (วัฒนธรรมศึกษา)
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. ปรีชา อุปโยคิน

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง“การดำรงอยู่ของเหล้าพื้นบ้านในตำบลป่าแะ อำเภอบ้านลาด จังหวัดเชียงราย” มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1. เพื่อศึกษาการดำรงอยู่ของเหล้าพื้นบ้าน ในมุมมองทางวัฒนธรรม การผลิต และการจำหน่าย และ 2. เพื่อศึกษาการดำรงอยู่ของเหล้าพื้นบ้าน ในมุมมองทางวัฒนธรรม การบริโภค ใช้เครื่องมือในการศึกษาเป็นแบบสัมภาษณ์, แบบสอบถาม และการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม โดยมีประชากรกลุ่มเป้าหมาย 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 300 คน, กลุ่มผู้ผลิตเหล้าพื้นบ้าน จำนวน 9 คน ใน 15 ประเด็นสำคัญ

ผลการศึกษาพบว่า การผลิตเหล้าพื้นบ้าน เป็นวัฒนธรรมที่มีประวัติศาสตร์มายาวนาน โดยมีพื้นฐานของภูมิปัญญาพื้นบ้าน เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีการสืบทอดจากคนรุ่นหนึ่ง สู่คนอีกรุ่นหนึ่ง การผลิตเหล้าพื้นบ้านมีแบบแผน ในการผลิตอย่างเป็นขั้นตอน ตั้งแต่การเลือกข้าว การทำแป้งเหล้า การหมักข้าว และการต้มกลั่น มีการเปลี่ยนแปลงมาเป็นสินค้าที่ประชาชนสามารถผลิตได้และถูกต้องตามกฎหมาย ตั้งแต่ ปีพ.ศ. 2546 ภายใต้การควบคุมดูแลของกรมสรรพสามิต ในลักษณะสหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน หรือห้างหุ้นส่วนจำกัด โดยต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดทางกฎหมาย ซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการผลิตเหล้าพื้นบ้าน มีการนำเทคโนโลยีใหม่มาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพ ในขณะเดียวกันก็มีการหาวิธีในการลดต้นทุนการผลิต การลดระยะเวลาการผลิต เพื่อให้ได้จำหน่ายเร็วขึ้น ด้วยราคาที่ถูกลงกว่าวิธีเก่า หาซื้อง่ายในหมู่บ้าน จึงทำให้เหล้าพื้นบ้านดำรงอยู่ได้ตราบเท่าทุกวันนี้

และจากการศึกษาครั้งนี้พบว่าเหล่าพื้นบ้าน มีบทบาทสำคัญมากในการดำรงชีวิตของประชาชนได้แก่ การเป็นองค์ประกอบทางพิธีกรรม เป็นเครื่องเซ่นไหว้บูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เป็นของต้อนรับแขกที่มาเยี่ยมเยือน และในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน การดื่มเหล้าพื้นบ้านถูกจำกัดในกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี แต่สามารถซื้อขายได้ ในกรณีที่ผู้ใหญ่เรียกใช้ ในช่วงเทศกาลปีใหม่ สงกรานต์ จะเป็นช่วงที่ประชาชนใช้โอกาสนี้ในการดื่มกิน โดยมีการสร้างบรรทัดฐานว่าเจ้าภาพหรือเจ้าของบ้านจะต้องเตรียมการต้อนรับด้วยเหล้าไม่ให้ขาดตกบกพร่อง มิเช่นนั้นจะทำให้เสียหน้า ซึ่งในปัจจุบัน ในวิถีชีวิตของคนในชนบทไทย โดยเฉพาะเหล่าพื้นบ้านเป็นวัฒนธรรมที่ผลิตโดยประชาชน เพื่อการบริโภคของประชาชน

คำสำคัญ: เหล้าพื้นบ้าน/การดำรงอยู่/วัฒนธรรม

Thesis Title	Existence of Domestic Liquor in Pangae Subdistrict Padate District Chiangrai Province
Author	Dechawut Khueanrob
Degree	Master of Art (Cultural Studies)
Advisor	Asso.Prof.Dr. Preecha Upayokin

ABSTRACT

The purpose of this study is to explain the traditional product of Thai domestic liquor in Pangae subdistrict, Padate District, Chiang Rai Province. The objectives are (1) the existing of domestic liquor in terms of production and distribution (2) the existing of domestic liquor in relation to cultural drinking. The research design was conducted by using in-depth interview, interview questionnaire, and participant observation. The target population composed of three groups; 300 respondents, 9 domestic liquor makers, and 15 key informants.

The findings revealed that domestic liquor has long been accepted as a historically cultural product. Based on local Thai wisdom, domestic liquor is a cultural heritage transferring from generation to generation. Producing techniques of domestic liquor are mainly composed of several steps with traditional style and expertise such as rice selection, fermenting with yeast, and distilling process as well. Thai domestic liquor became legally product in 2003 under the responsibility of The Excise Department. The domestic liquor product was established as a community business such as community cooperation, local enterprise under the government regulations and laws. Almost all producers have been changed and developed some modern equipment to improve quality of their community products. Some techniques were used in order to reduce cost of investment, duration of product, and marketing. The price of domestic liquor is

cheaper than other whisky found in the common market. In terms of the sustainability, domestic liquor will be needed not only the drinkers but other customers to find it easily in the villages. Domestic liquor products are always available in the area of study.

The research also found that domestic liquor has played a very important role in the everyday life of the Thai local people. Liquor is used for ceremony, worship, ritual, and social activities. Thai people use alcohol as a component of ceremony and to welcome guests. It is the fact that drinking liquor is not allowed children under 18 years old to sell or to buy. At present, it is also found that adults or old persons may ask their kids to buy from the retail shops. During the New Year period, people spent their times for eating and drinking. It is believed that without alcohol means nothing. Domestic liquor must be well prepared by the host, if not; this may make them lose their faces. This current situation reflects the rural life of Thai people who maintain drinking alcohol particular the domestic liquor, as a traditional culture, which made by the villagers and for the villagers.

Keywords: Domestic Liquor/Existance/Culture